

По такъв начин завѣдующият на четалището получи — *carte-blanche*, на основание на която можеше да предприеме каквито може мѣрки за прѣдострожност. И заради това, той се обърна съ чиста съвѣсть къмъ Никола за съвѣтъ, а послѣдниятъ съобщи тутакси това Стояну.

Не единъ пжтъ е чель Стоянъ подобни книги още въ Бокурещъ, гдѣто никой не ги запрѣщава и гдѣто си губятъ прелестята на запрѣтѣнитѣ плодове и се четатъ спокойно. Никола съобщи съ въсторгъ на ръководителятъ си впечатления отъ четението на запрѣтѣнитѣ книги.

Стоянъ се согласи съ него; той намѣрваше въ запрѣтѣнитѣ въ Турция издания много истинна и прелестъ, но той се отнасяше къмъ всичко това тъй, както се отнася любителъ на музиката къмъ прѣдставлението на добръ познатата му опера.

— Да, отговори той, — всичко това е истинна и добръ написано.

— Може ли такива нѣща да се унищожаватъ?

— Че кой ги унищожаватъ?

— Хаджи Христо заповѣдалъ на Марка да ги гори или изхвърля. Азъ бихъ турналъ такъвъ вѣстникъ въ златни черчевата, а позлатилъ бихъ тѣзи, които ги подхвърлятъ.

— Кой го подхвърля?

— Незная. Но трѣбва да бѣде нѣкой юнакъ.

Стоянъ се зарадва на това откритие. Той се догади, че съществува нѣкаква си тайна дѣятелност и отъ ново се пробуди въ него тази неодолима страсть, която го бѣше завладѣла още въ младостта и която до сега не бѣше удовлетворена. Той се усѣти, че запрѣтѣнитѣ книги се принасятъ въ Русчукъ отъ контрабандисти, но не отъ тѣзи, които служатъ на материалната полза. У него се появи желание да открие участниците на заговора противъ турцитѣ не отъ любопитство, но да имъ помогне.

И Никола искаше да узнае участниците, по неговото желание имаше съвършено другъ характеръ. Той немислѣше да участвува, но искаше да искаже уважение къмъ тогава, който носи въ четалището запрѣтѣнитѣ книги; неговото въображение рисувахе